

Дарсил тема: Глагол

ана
босана
унтана

Дарсил мурад:

Жакъасеб нильер дарсил
Мурад гъадиаб буго:
Мальараб г1ат1ид гъаби,
Ц1ияб лъай баян гъаби.
Глагол такрар гъабила,
Г1аламатал рицина,
Гъелги гъоркъор ккезарун,
Цо-цо харбал г1уц1ила.
Бит1унхъвай цебет1езе
Хъвавуль гъалат1 дагълъизе

Ц1ияб лъай кверде босун,
Хъвазе т1алаб гъабила.
Калам пасих1 гъабизе
Цо-к1иго кеч1 ц1алила.
Коч1ол маг1на бич1ч1изе
К1вар къун, гъелде ургъила.
Г1акълу бег1ер гъабизе
Гъварилъи-лъай ц1ик1к1ине
Умумуз нильей тарал
Кицабазул бицина.

Глуцдиялде балагъун глаголал рикъула:

Словарияб х1алт1и

- Г1адатал Журарал
Составиял

**Кликъот 1изе, тира-сверизе,
векерана, х 1алт 1изе
лъугъана, рак 1къазе,
велъизе, адаб-х 1урмат
гъабуна, вала-гъалагъизе**

Лингвистикияб разминка

Предложениялъул синтаксисияб
разбор гъабе:

*Жакъа нижеца гъабулеб буго
рагъараб дарс*

**Жакъа нижеца гъабулеб
буго рагъараб дарс**

Глаголалъул наклонениял

хабарияб

суалияб

Глаголалъул
наклонениял

т1алабияб

шарт1ияб

Глаголалъул наклонениял- суффиксазул таблица

Инфинитив суффикс -зе	Буюриялъ ул суффикс -е, -а, -й,	Гъукъиялъу л суффикс -ге	Гъариялъу л суффикс -ги	Гъесизари я-лъул суффикс -ин
бахъизе ретӀине цӀезе къезе лъазе цӀализе	бахъе ретӀе	бахъуге ретӀуге	бахъаги ретӀаги	бахъизин ретӀизин

Глаголалъул наклонениял- суффиксазул таблица

Инфинитив суффикс -зе	Т1алабияб наклонение -е, -а, -й, -ге, - ги,-ин	Шарт1ияб наклонение - ни,-ани	Суалияб наклонение -ищ,йищ, -дай
бахъизе рет1ине ц1езе къезе лъазе ц1ализе	бахъе, бахъаги бахъугеги бахъизин	бахъани вач1уневани	бахъизейищ рет1анищ босанадай

Глаголалъул наклонениял

Ургъун раг1и .....,
борцун гали .....

Бицине нечараб.....,
Гъикъизе намусаб.....

Анкъц1ул ...,
цинц1ул ...

ургъуге
т1аме
бице
борце
гъабуге
къот1е

Предметалъ
гъабураб иш яги
гъельзул ах 1вал-
х 1ал

Инфинитив
–байбихъул
форма

Щиб
гъабураб, щиб
х 1алалда
бугеб

Г 1адатаб,
жубараб,
составияб

Глагол

Переходност
ь,
непереходно
сть

Заман,
цолъул,
г 1емерлъу
л форма,
ЖИНС

Буголъи-
гъеч 1олъия
лъул,
форма

СКАЗУЕМО
Е

Литературияб минутка

*Араб заманалъул глагодал бачӀунеб
заманалде сверизарун, кечӀ цӀале:*

Их.

*ТӀаде щвана хинаб их,
Тегъана тӀолго гъутӀби,
ТӀогъолал байдабаца
Берцин гъабуна дунял.*

*МугӀрулги гӀурччинлъана,
ГӀурабиги цӀилъана,
ГӀумру баркун хӀанчӀаца
ХӀеренаб кечӀ ахӀана.*

Ж.

МухӀамадова. «Лаченалдаса»

(Глаголал рате, наклонение баян гъабе)

Г1елму камилаб ккве, квель щулияб
ккве,

Кинго камуларин коцокъил чучлъи.

Чанги х1ал бихъарав хъибил цун
ваче,

Хьопода кьурарас кьолеб щулалъи.

Т1аг1амаб жо кванай, квешаб
гьекъоге,

Кеп гьеч1они, дунял, дурги
ц1амг1аллъи.

Хъощгелди, ц1ияб сон, баче цо
рат1а,

Баркатгун, рах1матгун бач1ун
батаги.

Буртинаги бахъун, биче
гьоболлъи,

Бечедаб г1умругун рещт1ун
батаги.

Биун месед т1ураб Ват1ан
ц1унизе

Т1улил вацал араз ах1изин цо
коч1

Раг1абигун х1ай

- *Абизе -*
- *Багъизе-*
- *Къеризе-*
- *Т1иризе-*
- *К1усизе-*
- *Ратизе -*
- *Ч1арана-*
- *Бугъана-*
- *Гъаризе-*

Раг1абигун х1ай

- *Абизе -баизе*
- *Багъизе-гъабизе*
- *Къеризе-рекъизе*
- *Т1иризе-рит1изе*
- *К1усизе- сук1изе*
- *Ратизе -таризе*
- *Ч1арана- рач1ана*
- *Бугъана- гъабуна*
- *Гъаризе- рагъизе*

х1ажатал мухъал лъе:

Х1алихъатав г1ел ккани, Чиги

т1аса вищуге

/_____

Тохав вехъасул рехъен Г1адлу

бажаруларо

/_____

Г1и ц1унун, бац1ал тани, Боц1и тала

гъабулин

/_____

Хъурмица ч1ван

батула

Воре, бечедав абун,

/_____

Глаголалъул морфологияб разбор

1. Предложениялдаса глагол
2. Байбихъул форма (инфинитив)
3. Г1адатаб, жубараб, составияб
4. Наклонение
5. Заман (бугони)
6. Цольул,г1емерлъул форма (бугони)
7. Переходный,непереходный
8. Жинс
9. Буголъиялъул яги гьеч1ольиялъул форма
10. Предложениялда жаниб кинаб членлъун кколеб?

Дарсил х1асил:

Дида лъала...

Дида бажарула...

Рокъобе
тладкъай:
Гьумер-187, х1-6

Къо-мех лъик1!